

לימוד היומי דקהילתנו

יום	יום לחדש	יום מוה"ר	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוה"ר	מסנה ברורה	שיחות הר"ן	שולחן ערוך
שבת	ב'	ק"ח.	קנה	חורה	שג"ד	יב, יג.	
א	ג'	ק"ח:	קנו	פז.	שג"ד	יד, טו.	
ב	ד'	ק"ט.	קנו	פז:	שג"ד	טז, יז.	
ג	ה'	ק"ט:	קנה	פז.	שג"ד	יח, יא.	
ד	ו'	קכ.	קנט	פז:	שי"א	יב, ג.	
ה	ז'	קכ:	קס	פח.	שי"ג	יד, ה.	
ו	ח'	קכא.	קסא	חורה	שג"ד	יז, ז.	

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

277 | פרשת מסעי | ב' אב תשפ"ב

בבכי יבאו

נועדו לרחוץ ולשטוף את הארס של הרע עין; בכיה כזו שנכנסת בתוך החושך ואף על פי כן מאמינה שהכל לטובה ועוצמת עין מן הראיה הטבעית שמחשיכה את התקוה, היא שרוחצת ומטהרת ומזככת את הארס הזה שגרם לנו להלך אחר ראיית עינינו ולטעות כאילו הכל לרעה וכאילו השליכו אותנו מבלי לרצות לקרב אותנו שוב ח"ו.

"ועל כן צריכים לבכות מאד בין המצרים ובפרט בתשעה באב על חורבן בית המקדש, 'עיני עיני יורדה מים', כדי להכניע על ידי הדמעות של העיניים את ארס הרע עין, כדי להינצל מהרע עין על ידי הבכיה בעיניים, כי על ידי הדמעות מכניעים הרע עין שממנו השכחה, ואז זוכים לזכרון. **וכלל עיקר הקינות בתשעה באב ובין המצרים הם בשביל תיקון, כדי לזכות לתשובה, כמו שמסיימים בסוף איכה שהוא כלול מכל הקינות 'השיבנו ה' אליך ונשובה', כי עיקר כונתנו בבכיינו בהקינות כדי לעורר רחמי יתברך ששיבנו אליו באמת, דיינו שנזכה על ידי הדמעות להכניע הרע עין ולבטל השכחה עד שנזכה לזכרון, לזכור היטב בעלמא דאתי בכל יום בכלליות ובפרטיות שעל ידי זה נשוב אליו יתברך" (ליקוטי הלכות, ברכות הראיה ה.א).**

זה אולי לא נעים ונחמד, אפשר שזה גם קשה ומכביד, אבל את התרופה למכתנו העצומה לא נוכל לקבל אם נברח להיסח הדעת. כל עוד לא עקרנו באבלותנו ובצערנו את צורת ההסתכלות על הנעשה עמנו בעולם, אין ביכולתנו לזכות להסתכל בעין האמיתית על קרבנותנו לבוראנו. ועל תרופה זו כדאי וכדאי שנצמצם עצמנו בכל כוחנו, להיכנס לתוך הצער ולתוך הרגשת השבר הנורא בכלליות ובפרטיות הנעשה עמנו, ולהפוך זאת לייחול וצערקה ורצון להתקרבות.

כאשר יודעים שבמחיר זה נקבל את רפואת נפשנו יאה נקל לנו לרצות להכריח עצמנו לתרופה נפלאה ונשגבה זו.

לאמתו של דבר, כאן אנו מקבלים גם את עומק יסוד השמחה. חז"ל הרי הבטיחו שרק כך זוכים ורואים בשמחתה של התגלות השכינה, על כרחנו שלא רק שהאבלות אינה סותרת לשמחה, אלא היא זו שמולידה את השמחה. רבינו הקדוש גם גילה לנו שאחר לב נשבר בא שמחה, וזה סימן אם היה לו לב נשבר כשבא אחר כך לשמחה" (שיחות הר"ן, מו). מדוע שברון הלב מביא שמחה?! לפי שמחותו של שברון לב הוא "כבן המתחטא לפני אביו, כתינוק שקובל ובוכה לפני אביו על שנתרחק ממנו" (שם, מג). בבכיה זו ובשברון לב זה מעורר הבן את הידיעה העמוקה שגם כשחטא ועשה מעשים איזמים נגד אביו נשאר האבא אבא, והוא בא ובוכה לפניו על ריחוקו, וזה עצמו מעורר בו את התקוה כי לא לעולם נוטש ועוזב אלא עתידים רחמי האב לגבור ולהחזירו אליו.

הרע עין מנסה להעמיד אותנו נכררים ומגורשים מארצם ונחלתם, ולעומת זאת, הבכיה והאבלות הנכונה מעוררת את הקשר העמוק שלא יתכן שיתנתק בשום פנים ואופן. כך עלינו לגשת לאבלות זו, ובכח זה לרצות להתעמק בבכי ובאבלות שבדאי יהפוך לששון ולשמחה.

לרבים קשה עם האבלות; מלבד מה שנפשו של אדם אינה מחמדת את הצער ואת היגון בכלל, והיא תאבה לגיל חירות, הרי שבאבלות זו קשה הדבר פי כמה. מצווים אותנו לעורר צער שאינו חשים בו באופן טבעי, ולהכניס את עצמנו להרגשת החשכות והחורבן שאינו חי בלבנו עתה, ועל כך גובר הקושי פי כמה.

אמנם רבינו הקדוש לימד אותנו שהאבלות אינה על העבר אלא על ההווה, כי מה שעבר אין, כי כבר נשרף בית מקדשנו, אך כעת שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזור ולבנות בית מקדשנו, ראוי לנו שלא לעכב ח"ו בנין בית המקדש, רק להשתדל בבנינו. על כן מאד צריך לזיהר לקום בחצות, להיות מתאבל על חרבן בית המקדש, כי אולי הוא מעכב עתה בנין בית המקדש, ונחשב גם כן כאילו הוא גרם להחריבו" (ליקוטי מוה"ר ח"ב, יט). האחריות אכן מוטלת עלינו ואיננו יכולים להתעלם מהתביעה, אבל בכל זאת, צורת קבלת האחריות הזאת אינה מושכת את לב האדם; מדוע שלא נעסוק סתם בתשובה ובתפילה? מה הענין בבכיה ובכניסה לחשכות הזאת, למה צריך לעורר ולהחיות את השבר הגדול והמרירות הנוראה, והאם כל זה אינו סותר לשמחה ההכרחית כל כך?!

רבי נתן מגלה רבות בסוד הבכיה הזאת ועל עומק התיקון הטמון בקינות ובאבלות דוקא, אבל הבה ניגע בקצה יסוד אחד, שיתן לנו כח ורצון להיכנס לעבודה קדושה ונפלאה ועצומה זו, אשר רבותינו העמידו אותה בתנאי כפול שאף ורק על ידי זה ניתן לזכות על לאור הגאולה ושמחתה, וכאמרם (מסכת תענית ב'): "כל המתאבל על ירושלים וזכה ורואה בשמחתה, ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה".

מאז חטא העגל - מלמדנו רבי נתן - הכניס השטן כח של שכחה בעולם. כולנו יודעים לאן אנו הולכים ולפני מי אנו עתידים ליתן דין וחשבון, ואף על פי כן זה נשכח מדי רגע. כולנו גם יודעים שלכל מאורע שנעשה עמנו יש כוונה עמוקה של מי שעשה זאת מלמעלה, ושכל כוונתו לקרב אותנו, ועם כל זאת כולנו מסתכלים בעין המגורשמת והרעה על כל המאורעות האלה ומפרשים זאת בעין של טבע, כאילו הכל נועד לריחוק ולניתוק. זהו כוחו של 'רע עין' שנכנס בנו בחטא העגל; ההסתכלות רעה על כל הנעשה בעולם בכלל ועמנו בפרט.

וכאשר אנו באים לשוב בתשובה - לא די רק להתחרט על העבר ולקבל על עצמנו להיטיב בעתיד, אלא מחובתנו לתקן את שורש החטאים. וכיון ששורש החטא היה בהכנסת 'רע עין', בהכרח שנתקן זאת בשרשו, לקחת את המידה הרעה עצמה ולהפכה לטוב. ועל כך אנו משתמשים בימים אלו בדמעה ובבכי; אנו מכריחים עצמנו להיכנס לתוך הציורים הכי מרים שנעשו אז, ושנעשים כמובן אתנו היום, להרגיש ולחיות אותם, לעורר עצמנו לבכות ולהתאבל על כך, ושם בתוך כל המרירות להכיר ולדעת שאין מטרתם של כל העונשים הללו לרחק ולנתק, אלא לקרב בתכלית הקירוב.

עלינו להיכנס בדוקא לתוך 'מגילת איכה' שמתארת את עומק הצרה, החורבן, החושך והריחוק, ומשם להגיע למסקנה של 'השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם'. הבכי והדמעות והרגשת הכאב

דבר המערכת

עסק גדול היה לרבינו הקדוש בקירוב בני הנעורים, הוא ראה בהם את כח ההמשך והכלי הראוי להתחלה והתחדשות בעבודת ה', וכפי שכותב רבי נתן: "שמעתי מרבינו ז"ל כמה פעמים, שהעיקר הוא לקרב לה' יתברך בני הנעורים דייקא, כי הזקנים קשה להשיבם מהנעורים" (ליקוטי הלכות, תפילת המנחה ה. א). גם רבי נתן הניח את כל כוחו לקירוב בני הנעורים וההתעסקות עמם, כנראה ממכתביו הקדושים, וכפי שהוא כותב גם בליקוטי הלכות (ברכות הראיה ה. טו): "ומזה תוכחת מגולה להמלעיגים על אנשי אמת המקרבים בני הנעורים לעבודת ה' מנעוריהם, כי אדרבא עיקר המצוה לקרב בני הנעורים דייקא, כי הם עדיין בתחילת המלחמה והנצחון, ועל כן כל מה שמלמדים ומחנכים אותם באיזה קדושה של תורה ותפילה ומעשים טובים, הוא יקר מאד, כי כל מה שעושים לעת עתה בנעוריהם איזה דבר שבקדושה, זה נשאר קיים נצח, וגם על ידי זה יתחנכו והיהו רגילים מנעוריהם ללחום מלחמות ה' וללכת בדרכי יוסר".

מה יקרו רגלי תלמידי ה'מכינה לשיבה קטנה', שיצאו לשבות בשבת העברה יחד עם משפיעי החבורות, כדי להכין פעמיהם לקראת כניסתם ל'חבורות הבחורים' בחודש אלול ה'בעל"ט. במשך כל השבת המרוממת שמעו על האחריות העצומה התלויה בכל אחד ואחד וכוחו הגדול לייסד את האילן שיצמח הימנו, אם ישים לבו ורוחו ורצונו למשמעות החיים כפי שגילה רבינו הקדוש. הם שאבו מלוא חפניים על כח הרצון והרס הלצון, וקיבלו הדרכות ישרות לבנין עולמם העתיד. 'השקאת האילנות' הרכים בטללי תחי ממעינו של רבינו הקדוש הרוותה אותם ברוח דקדושה, שבדאי יעמוד להם לעתיד בעז"ה להצמיח פרי תפארה.

העורכים

פניני אור

אמרות מדרות מרביה"ק ותלמידיו

פעם בהיות הרב הצדיק רבי נחום מטש'רנוביל תלמיד הבעל-שם-טוב בְּמַעֲדוֹ דְיַבְקָע, הָיָה שֵׁם הַמַּגִּיד מְטָרְאוֹצְיָעוּ, וְהֵם הָיוּ חֲבָרִים וְיָדִידִים מְאֹד. הָרָאָה הַמַּגִּיד בְּאֶצְבְּעוֹ עַל רֵבֶנּוּ וְאָמַר לְרַבִּי נְחוּם: "דָּאִס אִיז מִיַּיִן רֵבִי", וְאָז לְשָׂרְאָה רֵבִי נְחוּם אֶת רֵבֶנּוּ שֶׁחָו מְאֹד לִפְנֵי הַמַּגִּיד, וְהַמַּגִּיד עָלָיו בְּלִשׁוֹן הַפְּתוּב וְאָמַר: הוּא "יָפֵה עֵינָיִם" הַנְּאָמַר בְּדוֹר.

(שיח שרפי קודש)

לתגובות והערות: 3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

הדל"ג 7:03 - ניץ ההמה 5:49 - סוזק"ש 8:27
צאת השבת 8:18 - צאה"ש לר"ת 8:55

סוד נסיעותיו של רבינו!

אלה מסעי בני ישראל

ידוע שרבינו הק' ערך נסיעות רבות בימי חייו, נסיעות אשר לחלק מהם לא היה שום פשר וטעם ע"פ נגלה, והיו כולם ע"פ סודות ורזין עילאין וטמירין.

"וכל המעשיות שיש בכל נסיעה ונסיעה, ובכל מקום שישב שם, קצתם כבר נרשמו (בספר חיי מוהר"ן) ורובם נשכח. חוץ מזה יש הרבה יותר מה שאין אנו יודעים כלל, כי **בוודאי אין שום אדם יודע תוכן כוונות נסיעותיו הקדושים**" (חיי מוהר"ן, קכ).

ובסיום תיאור אחת מנסיעותיו של רבינו, כותב מוהר"ן:

"אלה מסעי בני ישראל - אשרי הזוכה ויזכה לידע סוד אחד מנסיעותיו הפליאות מאד, שלא היה להם שום טעם על פי פשוט. ואמר בעת שנסע לנאווירטש: אילו היו העולם יודעים ענין נסיעתי, היו מנשקים הפסיעות שלי. בכל פסיעה ופסיעה של נסיעתי אני מבריע את כל העולם כולו לכף זכות!" (שם, קכא).

מ"ב המסעות

שבדורנו!

אלה מסעי בני ישראל

ידוע שסוד מ"ב המסעות שנסעו ישראל במדבר, הוא סוד עמוק מאד, ועד היום עובר כל אחד מישראל מסעות אלו. **כי באלו המסעות של ישראל כלולים כל העלויות של כל ישראל בכל הדורות מדרגא לדרגא**" (ליקוטי הלכות, גביית חוב מהלקוחות ואפותיקי ג).

"כי התורה היא בכל אדם ובכל זמן, וכל אחד ואחד מישראל מי שרוצה להיכנס בדרך הישראלי באמת, בדרך הקודש, בדרך האמת, עוברין עליו כל הגלויות וכל המלחמות והסיפורים המבוארים בכל התורה כולה ובנביאים ובכתובים! כי כל אחד מישראל כלול מכל התורה וצריך שיעברו עליו כל המלחמות וכל הגלויות, בחינת גלות מצרים וגאולתה, ושאר כל הגלויות וגאולות, ומלחמת עמלק, ומלחמת ל"א מלכים, ושאר כל המלחמות שהיו על ישראל המבוארין בכל התנ"ך - הכל צריך לעבור על כל אחד ואחד מישראל, עד שזוכה לבחינת גאולה שלימה שהיא בחינת גאולה שאין אחריה הפסק, דהיינו כשזוכה לקבוע עצמו בדרך הקודש בקביעות גדול כיתד חזק בל ימוט לעולם, וזוכה להתקרב לה' יתברך באמת כראוי, וגואל נפשו מכל התאוות ומכל הבלי עולם הזה לגמרי" (ליקוטי הלכות, אונאה ג).

ולכן, גם ענין המ"ב מסעות עובר על כל אחד לפי עניינו ומדרגתו. וכמו שכתב הרה"ק מאפטא: "ידוע כי התורה היא נצחית ושייכה בכל זמן ועת, ואיך שייכים אלו המ"ב מסעות בכל דור ודור. אכן בהעיר לב ושום שכל ובינה ודעת י"ל, כי התורה"ק רומזת לנו בכאן דרכי ה' וסודות נפלאים, אך הדברים נתלבשו בסיפורי מעשיות כמו בשאר מקומות".

שאלה:

אולי שאלתי נדושה וידועה, אך מה אעשה שהיא מטרידה אותי מאד. והיא: בהגיע ימי בין המצרים, ועתה נכנסים כבר לחודש אב, ויום ט' באב מתקרב, לבי אטום וסתום, ואיני מרגיש שום רגש של אבלות, ואיני יודע כדת מה לעשות?

תשובה:

איש בשורה אנכי היום:

אבלות אינה התלהבות, ולא רק זאת אלא: לב יבש ואטום, הוא המתאים ביותר לאבלות!

ולכן, לא רק שאין להחשיב את הלב היבש והאטום למניעה, אלא יש להשתמש אתו ככלי עזר וכמסייע לאבלות הגדולה.

כדי לבאר זאת, אתן לך דוגמא פשוטה:

כשאירעה טרגדיה במשפחה ל"ע, ואבי המשפחה יושב 'שבעה' על בנו שנהרג בתאונת דרכים ל"ע; איך הוא נראה בעת אבלותו במשך השבעה?

האם הוא יושב מלא התלהבות? האם הוא מתנענע מצד לצד באש שלהבת, ובוכה?

לא ולא! הוא יושב כאוב ודומם...

ועתה מהמשל לנמשל:

גם אנו, ביושבנו אבלים על חורבן בית המקדש, אין דורשים מאתנו לב בוער מהתלהבות, ובכיות קורעות לב. כמוכן, שאנו משתוקקים לכך מאד והלוואי שנזכה, אבל, העיקר מה שרוצים כאן, הוא פשוט לשבת דומם, ולכאוב את הכאב.

וכי לא כך כתוב באיכה: "ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון..." "ישב בדד וידום כי נטל עליו..." לא כתוב כאן "ישבו לארץ יתלהבו זקני בת ציון"...

ישאל השואל:

כל זה נכון כשמדובר באחד שהלב שלו מלא כאב ואבלות, ולכן זה בא לידי ביטוי בשתיקתו ודממתו, גם אם אינו מתלהב ומתרגש. אבל אנחנו, הרי לבנו אטום לגמרי, ולא מרגיש כלל את צער האבלות?

ובכן, גם בקשר לשאלה זו, איש בשורה אנכי היום:

כולנו מתאבלים, כולנו מצטערים, כולנו כאובים. כולנו דווה לבנו על ריחוקנו מה', על שקיעתנו בתאוות והבלי העוה"ז, כולנו מר לנו ממוות על ריחוקנו ממקור החיים. אין יהודי שלא כואב לו הלב...

רק שבמשך השנה יש לנו שלל של דרכים ואמצעים איך להסתדר עם

אני לא מרגיש את האבלות, מה עושים!?

הכאב, פיתחנו שיטות מגוונות, איך להשקית את הכאב או להתעלם ממנו לגמרי.

הצדיקים שבינינו משקטים אותו ב שיחת חברים נעימה; כמה דפים גמרא או כמה פרקים משניות; תוכנית הספקים חדשה, וכן הלאה.

הבינוניים שבינינו, משקטים אותו באכילה ושתיה ושאר עיוגים גשמיים.

והרשעים מוצאים לכאב פתרון גאוני: להשתיק את הכאב הרוחני על ידי תוספת עוונות ופשעים רחמנא ליצלן. וכדברי רבינו בשיחות הר"ן (שיחה ט) על מאמר חז"ל ש"הרשעים מלאים חרטות", עיין שם.

הצד השווה שבכל הדרכים הנ"ל, הוא: אנו מעדיפים לא להיפגש עם הכאב פנים בפנים!

אך בהגיע ימים אלו, ובפרט יום תשעה באב. אומר לנו השם יתברך: עכשיו, ילדים יקרים, שימו בצד את כל 'משככי הכאב', אל תתנו לכאב לברוח לשום פינה. שבו על הריצפה, ותרגישו כמה אתם מרוקנים, כמה אתם עלובים, כמה לא טוב לכם בלעדיי...

תמיד אתם מדחיקים את הכאב, משקטים אותו, מתעלמים ממנו. הפעם, תבטאו את כאבכם ואל תסחיו דעתכם ממנו.

אל תברחו למקרר, אסור לאכול ולשתות; אל תגשו לארון הספרים, אסור ללמוד; אל תעשו מקלחת, אסור להתרחץ; אל תדברו עם חברים, אסור להסיח את הדעת; אל תחייכו, אסור לשמוח - הכל, כדי שתוכלו להרגיש את הכאב!

אל תברחו; תשבו על האדמה, בלי נעליים, עם ראש שכואב מצום, עם עיניים שלא שטפו אותם במים בבוקר, ועם פה יבש. ותגידו: "ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה"...

כדי לחדד את הנקודה, אפשר לבטא זאת כך:

האבלות אינה 'עבודה'. אין כאן עבודה להתאמץ ולהתאבל. יש כאן רק נקודה אחת: לא להדחיק את הכאב, אלא לתת לו ביטוי. ואז, כמה שתרגיש יותר כמה אתה יבש ועלוב, האבלות תגדל...

אם האבלות היא 'עבודה' של עובדי ה', אז לב יבש ואטום מפריע לה. כי אי אפשר לערוך עבודות של צדיקים עם לב יבש ואטום. אבל אם אבלות זה פשוט להרגיש את הריקנות והמרירות, אז כמה שהלב יותר יבש ויותר אטום, צעקת האבלות גוברת והולכת.

הבחירה היא רק 'לא לברוח'!

כשאתה מרגיש יבש ואטום, אל תברח. אלא תשב עם יבשות זו לפני ה', על הריצפה, עם עיניים כבושות בקרקע, ואז במקום שהלב האטום יהיה סיבה לא להתאבל, הלב האטום יהיה המנוע של האבלות.

ויהי רצון שבעגלא ובזמן קריב ישים ה' לאבלי ציון פאר תחת אפר, כי ניחם ה' ציון ניחם כל חרבוניתה וישם מדברה כעדן וערבתה כגן ה', אמן.

פנינים מאירים וחיידושים מהזררים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע
מתוך רשימותיו של הגרי"ם שכמעט שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

שבחי האר"י

לרגל יום ההילולא של רבינו האר"י הקדוש זיע"א

כשאדם משתוקק לקיים מצוה גדולה מתלבש בו נשמת צדיק ועי"כ יכול לקיימה

פעם אחת ישב האר"י בביתו ותלמידיו לפניו, ונכנס כמוהר"ש אוזידא שחיבר מדרש שמואל על פרקי אבות לדבר עם האר"י על עסק אחד והוא עדיין רך בשנים, וכראות אותו האר"י כשנכנס, קם מלפניו מלוא קומתו ואמר לו ברוך הבא, ולקחו בידו והושיבו לימינו ודיבר עמו כל צרכו, ואח"כ יצא כמוהר"ש מלפניו, ורבינו חיים שהיה חקרן גדול מאוד, אמר להרב, אדוני לא אוכל להתאפק מלשאול למעלת כבוד תורתו למה קמת מלפני הבחור מלוא קומתך ואמרת לו ברוך הבא מה שלא נהגת כן מקודם, אמר לו, חייך לא מלפני הבחור הזה

קמתי ולא לזה הבחור אמרתי ברוך הבא, אלא לנשמת רבי פנחס בן יאיר כיבדתי שנכנסה עמו מעל ראשו ונתלבשה בזה הבחור, מפני שעשה היום מצוה שנהג רבי פנחס בן יאיר לקיימה תמיד, ועל כן נתעברה היום בו נשמתו להחזיקו ולעזרו במצוות אלו, וזהו שאמרו (שבת קד, א) הבא ליטטר מסייעין אותו. **כי תיכף כשעולה במחשבת האדם לעשות איזה מצוה גדולה, תיכף באה נשמה של צדיק אחד מאתו העולם שנהג בזמנו לרדוף אחר אותה המצוה ומתעברת בו, ובזה יש כח ביד האדם לקיימה כהלכתה, ולולי זאת, יצר הרע היה מתגבר על האדם ומפחידו שלא לקיימה.**

האם אשה נגררת אחר בעלה בקבלת שבת

היא נחשבת כחלק מהקהל הזה שהמיעוט נגררים אחר רוב הקהל, והיא חייבת לנהוג כמנהגם.

ואכן על פי סברא זו העלה בשו"ת אגרות משה (ח"א סי' לח) שאם הבעל מתפלל קבוע בבית כנסת שמקבלים שבת מוקדם, אז האשה נגררת אחריו, שהיא חלק מהקהל להתפלל מוקדם באיזה בית כנסת, הרי זה נחשב כקבלה פרטית ואין האשה נגררת אחריו. ואם כן, בנידון דידן, כיון שאין זה מנהג קבוע, ורק פעם אחת מתקבצים אברכי הקהילה לעשות כן לעצמם בקבלה פרטית, אין הנשים נגררות אחריהם.

אכן הפרי מגדים (שם מש"ז סק"א) והחזו"ת יאיר (שם סעי' יז) כתבו בפשיטות שכל בני הבית נגררים אחר גדול הבית, וכן העלה בשו"ת שבט הלוי (ח"א סי' לה). וכפי הנראה מדבריהם, שהמקבל על עצמו קדושת שבת בפלג המנחה אין זה כמו סתם נדר פרטי, אלא הוא קבלה שחל על מקומו ועל הסביבה שלו, וכיון שכן הוא דין השייך לכללי הנהגת הבית ואשתו כגופו נגררת אחריו ככל ענייני הבית.

מיהו נראה, דגם לשיטתם, אין זה רק כשהבעל משותף בענייני הבית ומחליט מרצונו לקבל שבת מוקדם בהיותו שותף עמהם. אבל בנידון דידן, הבעל מקבל שבת מוקדם רק בשביל שרוצה לעקור עצמו מן הבית, שרוצה להתפלל ולסעוד עם חבריו במקום אחר ללא בני הבית, ואינו נחשב לקבלה זו כגדול הבית. ואף שהוא חוזר לישן במשך הלילה בבית, אין זה כלום (וע"ע יו"ד סי' קצ"ד ש"ך סק"ו ודור"ק).

השבוע מתוועדים בני קהילתנו הקדושה יחד לביל שבת קודש, מקדימים להתפלל קבלת שבת בצוותא בפלג המנחה ותיכף סועדים סעודת ליל שבת בהתרוממות רבתי עד חצות הלילה. מתוך כך התעורר נידון בין כמה תלמידי חכמים כדת מה לעשות; האם הנשים והטף שנשארים לבד בבית ואוכלים סעודת שבת לעצמם יכולים להדליק נרות שבת בזמן הרגיל כ-40 דקות קודם השקיעה, אף שבשעה זו כבר התפללו בעליהם תפילת מעריב של ליל שבת, או שהם נגררים אחר הבעלים וצריכים להדליק נרות שבת לפני שהבעל אומר 'בואי בשלום'.

והנה בשולחן ערוך (סי' רס"ג סי"ב) נפסק שאם רוב הקהל שבבית הכנסת קיבלו עליהם שבת, נגררים גם המיעוט אחריהם. ובפשיטות, טעם דין זה הוא, לפי שקבלת שבת מוקדם חל על האדם מדין נדר וקבלה (ע"י לבוש סעי' יז) ומצינו בכל דיני מנהגים שהמקום קובע וכל אחד צריך לקבל את עצמו מנהיג המקום, ולכן כיון שרוב הקהל קיבלו על עצמם מנהג של שבת הרי זה חשוב כמנהג המקום, וגם המיעוט חייבים לנהוג כן מדין מנהג המקום.

ויש לדון אם סברא זו שייכת גם בבעל ואשה; שהרי מצד הדין אין האשה חייבת לקבל על עצמה כל הקבלות הפרטיות של בעלה, ולכן גם אם הוא קיבל עליו שבת אין היא חייבת לקבל. ומאידך יש לומר, דכיון שבכל הלכות הבית האשה נגררת אחר הבעל, אם כן היא נחשבת כחלק מהקהל של הבעל, ואם הבעל מתפלל בבית כנסת שמתפללים שם מעריב מוקדם, אזי גם

צריך לחזור לחפש נר כדי לברך עליו, אבל ביום כיפור יש אומרים שצריך לחזור אחריו. ובמשנה ברורה (שעה"צ שם סק"ב) ביאר הטעם שהנר של מוצאי יום כיפור הוא חלק ממצות הבדלה, ואילו הנר של מוצאי שבת אינו חלק ממצות הבדלה שהוא רק לזכר האור שנברא במוצאי שבת. ולפי זה משמע שברכת הנר במוצאי יום כיפור הוא ברכת המצוות.

לפי זה משמע דבשבת הוא רק לזכר ולכאורה משמע מזה שהיא שיטה שלישית, דברכת 'בורא מאורי האש' במוצאי שבת אינה לא ברכת הנהנין ולא ברכת השבח, ונתקנה רק לזכר סתם. ואכן כך כתב הרא"ש (פ"ה ס"ט) שאין מחזירים על האור במוצאי שבת משום שהוא רק לזכר בעלמא שנברא האור במוצאי שבת. ואילו לשיטת הנ"ל הטעם הוא פשוט שאין מצוה לחזור אחר ברכות השבח וברכת הנהנין.

גם בשבת הוא ברכת המצוות אכן באמת גם במוצאי שבת נחשב לכלל הדעות ברכת הנר כחלק ממצות הבדלה, והלא אם לא היה קשר ביניהם היה נחשב ברכת הנר הפסוק בין ברכת בורא פרי הגפן לברכת המנדיל. כמו שכתב הגאון רבי עקיבא איגר כי מי שבירך

נר הבדלה של שבת ושל יום כיפור

שאו מכוונים לברך על הנאת האש שנוצר בתחילת הבריאה שהיה אור חדש. ואילו במוצאי יום כיפור אין מברכים על האש של התחלת הבריאה, רק על עצם הנהגה מאש הקיים, ולכן צריכים לברך על נר שהופסק הנהגה ממנה וחוזר להנות ממנה.

השיטות שהוא ברכת השבח

שיטת הרמב"ן (ברכות נ"א) דברכת 'בורא מאורי האש' אינה מברכת הנהנין, שברכות הנהנין הם רק על סוגי הנאה שנכנסים בתוך הגוף, שהגוף הוא דבר החסר וניזון ומתמלא מהנאה חיצונית הנבלע בו. משא"כ ברכה זו היא ברכת השבח, שמברכים את השי"ת על תוקף תפארתו שמתגלה בעולמו, כמו שמברכים 'עושה מעשה בראשית' על ההרים ועל הגבעות, שמשבחים אותו כשרואים את מעשיו בבריאת העולם, כך מברכים אותו על בריאת ויצירת האש.

ומבאר הרמב"ן שבעצם היו צריכים לברך בכל יום את הברכה, שהרי בכל יום אנו משתמשים עם אש ורואים בזה את תפארת ושבח השי"ת, אלא שלפי כללי ההלכה אין מברכים ברכות השבח רק על דבר הבא לפרקים ואין רואים אותו תמיד, שבשעה שחוזר ומתחדש ניכר השבח, וכיון שבכח האש אין נרגש שום התחדשות שהרי הוא מצוי תמיד ואפשר להשתמש עמו כל הזמן לכן אין מברכים עליו, ורק במוצאי שבת ומוצאי יום כיפור שהיה אסור במשך היום להשתמש עם אש, נרגש היתחדשות במוצאי היום ושייך לברך עליו.

לשיטה זו מתפרש טעם ההבדל בין נר הבדלה של שבת לשל יום כיפור באופן שונה, והוא: כי ברכות השבח אנו מברכים רק על דבר שאנו רואים בו את מעשה יציר כפיו של הקב"ה, כשרואים הרים וגבעות שברא הקב"ה במעשה בראשית, או את השמש והירח שברא. אבל דבר שהמציא אדם מכוחות הבריאה, אין שייך לברך עליו ברכות השבח של מעשה השי"ת, שזה נראה כאילו נעשה על ידי פעולת בני אדם. אכן באמת, גם בפעולה זו עצמה ניכר שבח השי"ת, בזה שרואים שיש כח בשני אבנים להוציא אש.

ובזה מובן ההבדל; במוצאי יום כיפור משבחים את השי"ת על זה שרואים בכח גלוי, שאנו מתחדשים שוב להשתמש באש האש הזה שברא, ולכן אין מברכים על כח האש היוצא מחיכוך אבנים שנוצר מפעולת בני אדם ולא היה מעצמו ראוי לשימוש בני אדם, רק על אש גלוי שלא היה ראוי לשימוש מחמת קדושת היום ועכשיו הוא נעשה ראוי לשימוש. אבל במוצאי שבת מברכים על עצם כח האש, גם על הכח שהיה תמונן באבנים ואפשר להוציא משם אש להדליק, לפי שבמוצאי שבת של מעשה בראשית הוציא אדם הראשון אור על ידי חיכוך אבנים, ולכן בכל מוצאי שבת אנו מברכים על הכח זה.

י"א שבים כיפור הוא ברכת המצוות

מצינו עוד הבדל בין נר של שבת לנר של יום כיפור, והוא מה שפסק בשולחן ערוך (סי' רח"ג ס"א) שבמוצאי שבת מי שאין לו נר אין

השבוע למדנו דיני הבדלה במוצאי יום כיפור, והתבאר בשולחן ערוך (סימן תרכ"ט) שבמוצאי יום כיפור מברכים 'בורא מאורי האש' על הנר בשעת הבדלה, ואין זה כשאר ימים טובים שאין מברכים במוצאי יום טוב על הנר בשעת הבדלה, לפי שבסתם יום טוב מותר לעשות מלאכת אוכל נפש ומותר להדליק בו נר ולכן אין הדלקת הנר נחשבת כהבדלה בין קודש לחול, אבל ביום כיפור שנאסרה בו מלאכת אוכל נפש ואסור להדליק בו נר, ממילא על ידי הדלקת הנר במוצאי יום כיפור ניכתת ההבדלה בין קודש לחול.

והנה, הגם שבכל מוצאי שבת מברכים 'בורא מאורי האש' על הנר בשעת הבדלה, מצינו כמה חילוקי דינים בין שבת ליום כיפור. וכפי שמבואר בשולחן ערוך, דבמוצאי שבת מברכים גם על אור חדש שהוציאו במוצאי שבת על ידי חיכוך אבנים ועצים או על ידי גפרורים מגופרית, ואילו במוצאי יום כיפור מברכים בורא מאורי האש רק על נר שהיה דולק במשך היום בהיתר, ולא על נר חדש שהוציאו מחדש במוצאי יום כיפור.

מצינו כמה הסיבות בדברי הראשונים מה ההבדל בין שבת ליום כיפור, ומתוכם מתבארים כמה טעמים למה תיקנו חז"ל לברך 'בורא מאורי האש' בשעת הבדלה.

השיטות שהוא ברכת הנהנין

כספר המאורות (ברכות ג) ו**כספר המכתם** (שם ופסחים ק) כתבו בשם הרמב"ד דברכת מאורי האש הוא ברכת הנהנין, שמברכים על הנאת האור, כי האש הוא דבר הממלא את חוסר הגוף, שהאש מקרין ומאיר את עינינו ועל ידי אנו רואים בעינינו. ובאמת היינו צריכים לברך בכל יום על הנאת האור, אלא מאחר שהנאת האור הוא דבר שאין לו הפסק, שבכל רגע אנו נהנים ממנו, הרי זה דומה למי שעוסק כל הזמן באמצע אכילה שכל הזמן הוא אוכל על סמך הברכה שבירך בתחילת הסעודה, ולכן מברכים רק במוצאי שבת ונהנים מן האור כל השבוע על סמך ברכה זו.

לשיטה זו תיקנו חז"ל לברך ברכה זו דוקא במוצאי שבת, לפי שאדם הראשון הוציא אש מן האבנים בפעם הראשון במוצאי שבת, ולפי שאז היא זמן התחלת בריאתו, הרי זה נחשב כאילו אז מתחיל זמן הנהגה. וכמו כן תיקנו לברך במוצאי יום כיפור משום שבמשך היום היה אסור להשתמש עם האור והרי זה נחשב כאילו נפסקה הנהגה ממנו, ובמוצאי היום מתחילה הנהגה מחדש. וכן מובא ב**בראשית רבה** (פ"א ה"ב): "כיון ששקעה החמה במוצאי שבת התחיל החושך ממשמש ובא, ונתירא אדם הראשון. מה עשה הקדוש ברוך הוא, זימן לו שני רעפים, והקישן זה לזה ויצא מן אור ובירך עליה 'בורא מאורי האש'. כשמואל דאמר, מפני מה מברכין על האור במוצאי שבת 'מפני שהיא תחילת ברייתו'. רבי יוחנן אמר, אף מוצאי יום הכפורים מברכים עליו 'מפני ששבת האור' כל אותו היום".

ועל פי זה מובן החילוק, שבמוצאי שבת מברכים גם על אור חדש היוצא מן האבנים,

הדרך אל האמת

רבי שמואל אייזיק מדאשיב (י)

רבינו ז"ל הדרך את ר' שמואל אייזיק כפי מדרגתו, שיעבוד השי"ת במסירת נפש ממש, ושיתבודד לפניו ית' עד שיכניע הרע לגמרי.

"ולכי חלל בקרבי"

ופעם אחת אחז רבינו ז"ל את הר"ר שמואל אייזיק כנגד לבו, ואמר לו: "בשביל מעט דם כזה שבחלל הלב, תאבד את העולם הזה והעולם הבא", ובלשון אשכנז: "איבער אביסעלע בלוט זאלסטו אן ווערין די וועלט אין יענע וועלט?!" **קרעכטץ זיא אויס!**, ותהיה רגיל להתאנח הרבה, עד שתפטור אותו ותכניע הרע שבו, ותזכה לבחינת ולכי חלל בקרבי" (חיי"מ סי' תמ"א).

לדבר עם האיברים

"לאחד מגדולי מקורביו ז"ל [בחיי"מ כת"י כתב שהכוונה לרבי שמואל אייזיק זצ"ל] **ציוה לו בימי נעוריו של המקורב הנ"ל, שבשעת התבודדות ידבר הרבה בפרטיות עם כל איברי גופו**, ויסביר להם שכל תאוות הגוף הבל, כי הלא סוף כל אדם למות והגוף לקברות יובל, וכל האברים יבלו ויתקרבו וכו', ועוד דיבורים כיצא באלו. והתנהג כך איזה זמן".

האיברים נמשכו אחר דבריו

"ואחר כך סיפר עם רבינו ז"ל, והתנצל לפניו, באשר שהגוף אינו שומע ומרגיש כלל כל דבריו וטענותיו עמו, אמר לו רבינו ז"ל: התחזק בענין זה ואל תרפה ירך מזה, ותראה אחר כך מה שיהיה מהדיבורים הללו, ושמע לעצתו וקיים דבריו, **עד שזכה אחר כך שכל איבר ואיבר שדיבר עמו בפרטיות נמשך אחר דבריו כל כך, עד שיצא ממנו החיות ממש, ונשאר בלא כח והרגשה כלל**. וזה ראה בחוש באברים החיצוניים, כגון אצבעות ידיו ורגליו וכיוצא בזה, עד שאברים הפנימיים שהחיות תלוי בהם, כגון הלב וכיוצא, היה צריך לצמצם מאד בכדי שלא תצא ממנו החיות ממש רח"ל".

"כמו ששוככים כבר בקבר..."

"ושמעתי שפעם אחת דיבר האיש הנ"ל עם המקורבים אליו מענין איך שעולם הזה אינו כלום, ומה הוא התכלית מכל ענייני הגוף וכו' כנ"ל, ובתוך דבריו נתעלף והתחיל לגוע (ובלשון אשכנז שנשאר חלשות), וביגיעות גדולות עד ששב ונתעורר בו חיותו, ואמר אז **שזכה על ידי קדושת רבינו ז"ל למדרגה כזו, אשר בכל עת שמזכיר עצמו היטב מיראת העונש והסוף והתכלית של כל ענייני העולם הזה, אזי מרגישין כל אבריו, אפילו אצבע הקטן שברגליו, ממש כמו ששוכבין כבר בקבר ומרקיבין כו'**, עד שצריך התחזקות גדול להחזיק חיותו בקרבו, שלא תצא נפשו ממש רח"ל" (חיי"מ סי' תמ"א).

וראו ליצין שעצה זו, אף שניתנה בפרטיות לרבי שמואל אייזיק, אעפ"כ יכול כל אדם לקיימה, והיא שייכת לכל אחד ואחד, כשמקיים כראוי עצת התבודדות שמפרש שיחתו לפני השי"ת ומבקש מלפניו ית' שלא יפגום יותר באבר זה ח"ו ושיזכה לשמור על קדושתו כראוי, כי מה יענה ליום פקודה. וכמו כן כל העצות שמצאנו בספרי רבינו שאמר ודיבר עצה זו וזו עם אדם זה וזה בפרטיות, יש להתבונן בהם למצוא עצות השייכות לכל אחד ואחד בפרטיות (שיש"ח ח"ו אות שי"ב בשם הרה"ח ר' לוי יצחק ז"ל).

של אחר חצות הלילה, וכמדומה ששמעתי דבר זה מרבי נחום יצחק, שהוא שמע אותה מפה קדשו של החזון איש, בנוסח דלהלן:

"כמה גדולה היא הנעימות שיש בלימוד התורה בשעות של לפנות הבוקר בשבת קודש, עד שאילו היה נכרי יכול להרגיש את הטעם הערב והנפלא הזה - היה מתגיר..."

ונאים הדברים לרבי נחום יצחק שבעצמו היה סמל ודוגמא לעמלות וחביבות בתורה, וגדולתו בה היתה לשם דבר. הוא היה משיב דבר ה' זו הלכה לשואלו בבית מדרשו הגדול במאה-שערים, ומאמצים רבים השקיע להקים עולה של תורה ולבסס את הכולל בבית מדרשינו, והיה מהעומדים בראשותו, ועשה רבות כדי להכניס כמה שיותר אברכים מאנ"ש בין שורות הכולל, כשהוא מתמסר לעלייתם הרוחנית ולצד זאת דואג לרווחתם הגשמית, ולשם כך אף נכנס לחובות של אלפים, וטרח להשיג משאבים מגדיבי עם.

חביבותו לתורה היתה ניכרת תמיד בוויכוחיו התורניים, שהיו נישאים לעתים קרובות בקול גדול. ולהפליא, שכשהיה מגיע למסקנה שהצדק עם הצד שכנגד - לא היה בוש להודות על האמת, כי איש אמת ועניו היה בתכלית.

מלפנים היו מאירים את בית מדרשו בלילות השבת על ידי עששיות הנקראים "לוקסן", וקרה שהחל הלוקס להעלות עשן [- דער לוקס האט געשאשעט] והפריע למתפללים, וביקשתי מגבאי בית המדרש שיוציא את הלוקס מההיכל. ראה זאת רבי נחום יצחק והחל למחות שזה טלטול מוקצה. והראיתי לו מקור בהלכה שזה מותר מדין 'גרף של רעי' (עי' רמ"א או"ח רעט סי"ב), ואכן סבר וקיבל.

זייגער [- שערן] היה לו לרבי נחום יצחק, שליווה אותו מיום הבר-מצוה שלו ועד אחרית ימיו, וכל רגעיו היו מדודים כאותו זייגער, עד שהרואה אותו יוצא מביתו יכול היה לדעת מתי זמן התפילה בבית מדרשו, אליו היה מכתת רגליו להתפלל בקביעות, ואף שלא התגורר בקירבת מקום לא התעצל מעולם ותמיד התפלל עם אנ"ש בבית הכנסת הנקרא על שם הצדיק.

גם קיום עצת רבינו בשעת התבודדות היתה מחושבת אצלו להפליא, וארכה שעה בדקדוק לפי מחוגי הזייגער המיוחד שלו...

בכלל, היו רואים עליו בחוש כיצד הוא שמח על כל עצה של רבינו כמוצא שלל רב. בתקופה שהתחיל בס"ד לייסד את החבורות לצעירי אנ"ש, היה רבי נחום יצחק משתתף בהן ממת לעת, מאחר שהבין את הצורך הגדול שבדבר, וביקש לאמץ ולחזק את ידינו.

בהזדמנות שח באוזניי שבחבורה מסוימת שוחחנו על הרכוש הגדול שנמצא באמתחתנו, והוא הספר הקדוש "ליקוטי תפילות", וסיים רבי נחום יצחק שמאז שמע את הדיבורים החל לעסוק יותר ויותר באמירת התפילות עד שמרגיש תועלת גדולה בנפשו בזכות התפילות, והרי זה לו לריווח עצום.

ימי הבחרות שלי היו ימי מלחמה; בעולם הרחב סיימו אז בכאב את מלחמת העולם השנייה וניסו להשתקם מחורבותיה, ובירושלים נערכו קרבות עקובים מדם בין התושבים הציונים לערביים, אשר השפיעו ישירות על בני ירושלים שהתרגלו לחיים של רעבון מחפיר. אף לאחר קום המדינה הציונית לא היה השוק משופע במזון, ומטעם השלטונות הכריזו על 'תקופת הצנע' שבה חילקו מזון במידה ובמשורה ובדקדוק עניות עד להחריד, וככל אשר ניסו בישיבת סלונים, בה למדתי, להמציא מזון לבחורי הישיבה, לא זכו התלמידים במשך זמן רב להרגיש תחושה של שובע.

באחד הימים נכנסתי לחנות מזון, והנה פוגש אני במקום את **הגאון החסיד רבי נחום יצחק פראנק זצ"ל** [אשר השבוע מלאו כ"ו שנה מהסתלקותו] ופניו צוהלות: "הבט והתבונן בחסדי השי"ת, עברנו תקופה שבקושי אכלנו, ועכשיו אנחנו מסתובבים במכולת וביכולתנו לבחור מה שרוצים לאכול, כמה צריך להודות לה' הטוב והמטיב!"

חסיד זה, שצהלתו על פניו - היה תחילה בחור ליטאי בירושלים. משפחתו נמנתה על המקורבים לרב ידוע שלימד זכות על הציונים והמזרחיים, והשמיע תמיד היגים שריח של חדשנות נדפה מהם, והללו שאבו מהם קורת רוח גלויה וראו בו כמורה לדרך המפוקפקת, והרבו לשהות במחיצתו. היה זה בעיצומו של חג הפורים, ואביו של הבחור נחום יצחק שלח אותו למעונו של אותו רב למסור לו "משלוח מנות". בהגיעו ראה את הרב יושב וסביבו מכרכרים נעים פוחזים, ושומעים בשקיקה כיצד רבם משמיע להם בשפה העברית החדשה את התורה המיוחדת שבדה מליבו.

הנער נחום יצחק מבין שדרך זו אינה דרכו, עליו לחפש דרך אחרת, אמיתית. ומשמים מצא את הדרך הסלולה שהדריכנו רבינו הנגמ"ח.

אך דא עקא, אביו לא הסכים לזאת כלל, וביקש להניא אותו מלהמשיך בדרכו. לנוכח זאת נסע הבחור במיוחד לעיר בני-ברק, שם שכן באותם ימים **החזון איש זצ"ל**, והעלה לפניו את שאלת חייו: זה עתה מצא לעצמו דרך שתקרבו אל השי"ת, ואביו מבקשו למנוע זאת ממנו. החזון איש ענה לו שאין לאבא זכות להתערב בדרכי העבודה של בנו, והחייבו לכבד אב הוא בענייני 'מאכילו ומשקהו', אך אין צריך לציית לאב כגון דא.

וכפי ששמעתי מרבי נחום יצחק בעצמו, שאל את החזון איש אם אכן ילמד ספרי ברסלב? והחזון איש ענה לו שאם זה מחיה את ליבו ילמד את הספרים!

וסיים החזון"א: וכי אבא יכול לפקוד על בנו ללמוד מסכת שבת דייקא ולא עירובין, א"כ איך יכול אבך לצוות עליך שלא ללמוד ליקוטי מוהר"ן?!

דיבור זה עורר ענין בקרב הציבור הליטאי, שהחזון"א השהו את הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן' למסכתות הש"ס...

ישנה התבטאות מופלאה בשם החזון איש שמביאה לידי ביטוי את הטעם המתוק של הקם ללמוד בליל שבת קודש בשעות

<p>ברכת מו"ל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יואל דייטש שליט"א להגל אירוסין בנו הבה"ח אברהם נ"ו ע"ב: בת הרה"ח ר' נחמן קיפניס שליט"א יה"ר שיוכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה' זיע"א</p>	<p>ברכת מו"ל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יואל דייטש שליט"א להגל אירוסין בנו הבה"ח אברהם נ"ו ע"ב: בת הרה"ח ר' נחמן קיפניס שליט"א יה"ר שיוכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה' זיע"א</p>	<p>ברכת מו"ל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יואל דייטש שליט"א להגל אירוסין בנו הבה"ח אברהם נ"ו ע"ב: בת הרה"ח ר' נחמן קיפניס שליט"א יה"ר שיוכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה' זיע"א</p>	<p>ברכת מו"ל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יואל דייטש שליט"א להגל אירוסין בנו הבה"ח אברהם נ"ו ע"ב: בת הרה"ח ר' נחמן קיפניס שליט"א יה"ר שיוכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה' זיע"א</p>
---	---	---	---

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמי שווארצין שליט"א בעמ"ס "איצרות עלים לתרופה".